

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сценічний спів

Освітня програма **БАКАЛАВР**

Спеціальність 026 «Актор драматичного театру і кіно»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від “03” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сценічний спів
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	Федорків О. П. – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри сценічного мистецтва і хореографії.
Контактний телефон викладача	+380673387748
Е-mail викладача	OKSIGEN76@GMAIL.COM
Формат дисципліни	Індивідуальні заняття, самостійна робота.
Обсяг дисципліни	6 кредитів, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=60&id_cou=7338
Консультації	2
2. Анотація до курсу	
<p>Сучасний етап розвитку театрального мистецтва висуває високі вимоги до професійної підготовки акторів, зокрема щодо вокальної майстерності майбутніх діячів сцени, адже вокальне мистецтво є повноправним компонентом драматичної дії.</p> <p>Вокальне мистецтво є синтетичне за своєю природою і складається з таких елементів як музика (акомпанемент, гра на музичних інструментах), спів (вокал), літературний текст (поезія, п'єса, сценічна майстерність). Передбачається єдність наступних компонентів: вокальне мистецтво = вокальний твір + вокальний голос → вокальна підготовка + вокальна майстерність. Саме тому вивчення дисципліни «Сценічний спів» в системі професійної підготовки майбутнього актора передбачає опанування студентами широким колом професійних вмінь і навичок притаманних вокальному мистецтву і сценічній майстерності задля забезпечення органічної дії актора на сцені. Її вивчення спрямоване на розвиток вокальних здібностей студента, формування вокально-технічних навичок і творчого становлення майбутнього актора-співака.</p> <p>Курс «Сценічний спів» розрахований на 2 навчальних роки, чотири семестри, протягом яких студенти здобуватимуть теоретичні знання з найбільш важливих тем, як то «Основи теорії співу», «Суть співацького процесу», «Співацький апарат», «Вокальне дихання», «Формування співацького звуку», «Основи вокальної техніки», «Виконавська майстерність співака», «Робота над художнім образом твору». Важливою особливістю є те, що опанування вище переліченими знаннями відбувається в формі індивідуальних занять, покликаних максимально враховувати індивідуальні особливості творчого обдарування кожного зі студентів та якнайповнішого розкриття їхніх виконавських можливостей.</p> <p>Програма курсу відповідає вимогам навчального плану за напрямком підготовки: 02 «Культура і мистецтво».</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Формування і розвиток вокально-технічних можливостей голосу кожного студента до професійного рівня; підготовка до самостійної вокально-виконавської діяльності, сприяння розвитку виконавської майстерності, артистизму, музичного смаку. Максимальний розвиток всієї голосотвірної системи майбутніх акторів, здатної до тривалих навантажень творчої сценічної діяльності в різних режимах функціонування голосового апарата; опанування різними техніками співу, голосоведення, виховання вокального слуху студентів; формування</p>	

навичок вокально-сценічного виконання; ознайомлення з класичним і народним вокальним репертуаром та з вокальною літературою різних жанрів і напрямків; опанування методами релаксації і профілактики захворювань голосового апарату та знаннями з охорони і гігієни голосу.

4. Компетентності

Соціально-особистісні компетентності:

- здатність навчатися;
- здатність до самокритики і сприйняття критики;
- розвиток різних видів мислення – творчого, критичного;
- вміння діяти у нестандартних ситуаціях;
- комунікабельність і взаємодія;
- наполегливість у досягненні мети;
- турбота про якість виконуваної роботи;
- толерантність.

Інструментальні компетенції:

- навички роботи з музичним інструментом і концертмейстером;
- здатність до аналізу та систематизації інформації.

Професійні компетенції

Загально-професійні компетенції:

- володіння базовими знаннями про історію вокального мистецтва;
- розуміння цілісності твору на основі емоційно-чуттєвого сприйняття музичної форми;
- навички пошуку та аналізу інформації за професійним спрямуванням;
- практичне застосування знань і вмінь до конкретних професійних ситуацій.

Спеціалізовано-професійні компетенції

- розуміння функцій мистецтва у житті суспільства та індивіда;
- здатність до аналізу мистецьких процесів, розуміння їх сутності та причинно-наслідкових зв'язків у їх взаємодії;
- вміння аналізувати контексти створення та сприйняття мистецьких композицій.

5. Результати навчання

В результаті отриманих теоретичних і практичних знань студенти мають навчитися керувати звучанням голосу в різних регістрах зі збереженням повноцінного тембрового забарвлення, інтонаційної чистоти, чіткої дикції та артикуляції; володіти вокальним диханням, різними технічними видами голосоведення; виконувати музичні твори, забезпечуючи їх динамічний діапазон засобами виразності фразування і інтерпретації художнього образу; самостійно опрацьовувати нотні тексти, що передбачає роботу над мелодію, ритмом, динамікою, темпом, літературним текстом; виразно і емоційно відтворювати голосом художній образ твору, органічно відтворювати засобами музичної і сценічної виразності основний зміст творів, вільно і невимушено поводитися на сцені.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
індивідуальні	60
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	Актор драматичного театру і кіно	1	Нормативний
2	Актор драматичного театру і кіно	1	Нормативний
3	Актор драматичного театру і кіно	2	Нормативний
4	Актор драматичного театру і кіно	2	Нормативний

7.Тематика курсу				
Тема	Завдання, год	Вага оцінки	Вид занять	Термін виконання
Змістовний модуль 1				
Тема 1. Суть співацького процесу. 1. Правильний спосіб звукоутворення. 2. Формування елементарних співацьких навичок. 3. Розвиток вокального слуху і контроль за звучанням власного голосу.	5, самот.10	10	Індивід.	Вересень-жовтень
Тема 2. Вокальне дихання 1. Види дихання. 2. Вправи на діафрагматичне дихання. 3. Опора дихання.Оволодіння навичками опори дихання.	5, самот.10	20	Індивід.	Листопад-грудень
Тема 3. Формування співацького звуку. 1. Цілеспрямований співацький звук. 2. Співацька позиція звуку. 3. Вокально-художній звук.	5, самот.10	20	Індивід.	Січень-Лютий
Змістовний модуль 2				
1. Тема 1. Основи вокальної техніки. 2. Атака співацького звуку. 3. Атака звуку, її види у співі (м'яка, тверда, придихова).	5, самот.10	15	Індивід.	Березень-Квітень
Тема 2. Правила орфоєпії у співі. 1. Культура мови у співі. 2. Оволодіння декламаційною виразністю виконання, зберігаючи повноцінне звучання голосу. 3. Особливості мелодекламації.	5, самот.10	20		Травень-Червень
Тема 3. Регістри співацького голосу. 1. Особливості звучання голосу в різних регістрах. 2. Перехідні звуки. 3. Співацький діапазон. Удосконалення вокально-художньої виразності.	5, самот.10	15	Індивід.	Вересень
Змістовний модуль 3				
Тема 1. Акустичні якості звуку 1. Тембр як якісна основа співу. 2. Вокальна робота над кантиленою. 3. Резонаційні зони голосу.	5, самот.10	15		Жовтень
Тема 2. Удосконалення вокально-технічних навичок в різних техніках і прийомах 1. Рухливість голосу. 2. Особливості співу на «staccato», «non legato». 3. Виконання вокальних вправ для закріплення виконавських штрихів.	5, самот.10	15	Індивід.	Листопад
Тема 3. Психотехнічний розвиток вокального слуху 1. Розвиток вокально-художнього слуху. 2. Опрацювання різних видів голосоведення.	5, самот.10	20	Індивід.	Грудень

3. Вокально-художня мова.				
4. Вокальна робота над художнім виконанням творів.				
Змістовний модуль 4«Вокальне виконавство і акторська майстерність»				
Тема 1. Опрацювання навчального репертуару в контексті виконавських завдань. Жанрова основа, стильові особливості вокальних та театральних жанрів	5, самост.10	20	Індивід.	Січень-Лютий
Тема 2. Вокальне виконавство і акторська майстерність. Різноманітні вокальні техніки і прийоми . Опрацювання навчального репертуару в контексті виконавських завдань.	5, самост.10	15	Індивід.	Березень-Квітень
Тема 3. Інтерпретація твору, сценічне виконання. Емоційність і виконавська логіка художнього образу твору.	5, самост.10	15	Індивід.	Травень-Червень
Система оцінювання курсу	Здійснюється на основі систематичного поточного контролю знань студента шляхом оцінювання за кожне індивідуальне заняття, а також оцінювання результатів проходження тестувань, сумування поточних оцінок і оцінки, отриманої за результатами складання заліку/здачі екзамену (публічного виступу).			
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота не передбачена			
Семинарські заняття	Не передбачені			
Умови допуску до підсумкового контролю	Відвідування індивідуальних занять, проходження тестувань, бездоганне знання творів, що виносяться на залік чи екзамен.			
8. Політика курсу				
<p>Курс розроблено з огляду на Національну рамку кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «бакалавр», програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення шостого (6) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341»).</p> <p>Курс є органічною частиною освітньої програми і відповідає її логіці та вимогам. Відповідно, всі документи, розроблені для даної освітньої програми щодо оцінювання, результатів навчання, тощо є чинними при вивченні дисципліни.</p> <p>Політика курсу спрямована на набуття студентами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.</p> <p>Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, яке впливає на якість та обсяг отриманих знань. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти, що перебувають на індивідуальному графіку навчання проходять усну співбесіду з викладачем і приступають до здачі заліку/екзамену (публічного виступу).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт, проходження тестів, складанні заліку заборонені.</p>				

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Сценічний спів» виставляється в залікову книжку на підставі заліку/екзамену в формі публічного виступу відповідно до такої шкали оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену , курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	дуже добре	
70 – 79	C	добре	
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E	достатньо	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

1. Алексеев А.В. Основы театральной гигиены. М.: Искусство, 1973. 257 с.
2. Аникеева З.И. Как развить певческий голос; ред. Д.И. Тарасов. Кишинев : Штиинца, 1981. 124 с.
3. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) підручник. К.: Віпол, 2007. 174 с.
4. Антонюк В.Г. Постановка голосу методичні рекомендації. К.: КДІК, 1995. 32 с.
5. Антонюк В.Г. Постановка голосу: Програма курсу. К. : КДІК, 1996. 24с.
6. Бень Г. Методика вокального виховання майбутнього актора драматичного театру *Науково-методичний збірник. Львів* : Видавничий центр Львівського національного університету Імені Івана Франка, 2016.
7. Вокальні твори на вірші Лесі Українки. К. : Музична Україна, 1997. 46 с.
8. Вопросы физиологии пения и вокальной методики : Труды ГМПИ им. Гнесиных. М. МГПИ им. Гнесиных, 1975. Вып. 25. 168 с.
9. Гмиря Б. Статті, листи, спогади. К.: Музична Україна, 1975. 432с.
10. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва : підручник. К. : НМАУ, 1994. 320 с.
11. Гринь Л.О. Вокальний процес, як засіб формування професійного голосу актора: теорія та практика. *Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка*. 2007. № 1 (118). С. 41–46.
12. Дмитриев Л.Б. Голосообразование у певцов. М. :Музгиз, 1962. 56 с.
13. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики: учеб. пособ. М.: Музыка, 1968. 676 с.
14. Дорошенко В. Сольний спів як засіб виховання актора: навч.метод.посіб. Харків: Колегіум, 2010.
15. Дюпре Ж. Искусство пения. М.: Госмузиздат, 1955. 267 с.
16. Євтушенко Д.Г. Питання вокальної педагогіки. Історія, теорія, практика. К.: Мистецтво, 1963. 339 с.

17. Євтушенко Д.Г. Роздуми про голос. К. : Музична Україна, 1979. 92 с.
18. Ковбасюк А.М. Значення народної пісні в розвитку вокальних навичок співаків. *Молодь і ринок*. Дрогобич, 2010. № 3 (62). С. 150–154.
19. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению : [учеб.пособ. для студ. пед. ин-тов] М. : Просвещение, 1987. 95 с.
20. Морозов В.П. Тайны вокальной речи. Л.: Наука, 1967. 204с.
21. Плужников К.И. Принципы вокальной педагогики. СПб.: Композитор, 2018. 116 с.
22. Стасько Г. Психотехніка співу у вокальній педагогіці. Ів-Франківськ, ПНУ ім. В.Стефаніка, 2011. 174 с.
23. Третьяк Л. Про засоби виховання вокального апарату в різних методиках викладання постановки голосу. *Науковий вісник КНУТБ ім. К. Карого* : зб. наук. пр. К. : КНУТБ, 2008. С. 306.

Інформаційні ресурси

1. Вокальне мистецтво. Режим доступу: http://posibnyku.vntu.edu.ua/Pr_cult/content/roz14.html.
2. Специфіка підготовки співака у класі естрадного вокалу. Режим доступу: <http://vocalart.narod.ru/article3.html>.
3. Основні принципи народної манери співу. Режим доступу: http://makivka.at.ua/publ/vokal/osnovni_principi_narodnoji_maneri_spivu/6-1-0-11.
4. Сольний спів. Секрети вокальної майстерності. Режим доступу: http://novileya.at.ua/load/biblioteka_vokalista/solnij_spiv/2-1-0-4.

Викладач _____ **Федорків О.П.**